

Rapport over studietur til Slesvig-Holsten

1. - 4. september 2022

Arrangeret af Økonomikonsulenternes forening

Indhold

TORS DAG DEN 1. SEPTEMBER 2022	3
BESØG VED MEYN HOF VED SVEN & LENA JOHANNSEN	3
BESØG VED UNION BANK, FLENSBORG.....	4
BESØG VED JAMES FARM GMBH & Co. KG	7
FREDAG DEN 2. SEPTEMBER 2022	11
BESØG LANDDAGEN I KIEL. MØDE MED MEDLEM AF LANDDAGEN FOR SSW SYBILLA LENA NITSCH	11
BESØG VED HAMFELDER HOF BAUERMEIEREI DORTSTRASSE 35, 21493 MUHLENRADE	14

Deltagerliste

	Deltagerliste	Firma
1	Jørn Fallesen	SLF
2	Thejs Hjort Christiansen	SLF
3	Morten Bjerre	VKST
4	Line Hansen	Østdansk Landboforening
5	Jens Norup	LandboSyd
6	Casper Elkjær Christensen	VKST
7	Henrik H. Christensen	Fjordland
8	Finn Bennedsgaard	Fjordland
9	Maria Eugster Klug	Sagro
10	Karsten Nielsen	KHL
11	Finn Skotte	VKST
12	Inge S. Kjeldsen	Fjordland
13	Jeppe Madsen	VKST
14	Christian Reinholdt Paulsen	Fjordland
15	Claus Sørensen	Fjordland
16	Poul Bundgaard	Fjordland
17	Kai Henriksen	Landbrugsstyrelsen
18	Christian Raun	KHL
19	Jens Brandenburg	KHL
20	Kirsten Cato Jensen	Velas
21	Susanne Dannerhøj Hansen	VKST
22	Torben Lunding Madsen	LandboSyd

Torsdag den 1. september 2022

Besøg ved Meyn Hof ved Sven & Lena Johannsen

Referenter: Jørn Fallesen, Casper Elkjær Christensen, Finn Bennedsgaard, Kai Henriksen, Torben Lunding Madsen

Vi besøgte Meyn-landbruget der ligger ca. 10. sydvest for Flensborg. Ejerne er 5. generation på gården. Gården baserer sig på bæredygtigt landbrug med respekt for dyr og natur.

Gården er i dag på i alt 130 køer, æglæggende høns, biogasanlæg og mejeri. Mejeriet forarbejder 20.000 L om måneden.

De gør meget for at have et åbent landbrug og vise det frem. Bl.a. var der i juni måned 2.500 besøgende.

Historien bag den differentierede mælkeproduktion stammer tilbage fra 2015, hvor ejerne Lena & Sven Johannsen stod med valget om at udvide til i alt 400 køer. Det var motivationen dog ikke til. De deltog i stedet i nogle seminarer og blev inspireret til at tage del i værdikæden.

Derfor startede de mejeriproduktion op fra 2015-2018. Selve mejeriet kostede 750 tEUR og de fik i alt tilskud på tEUR 150. Den største overraskelse var lønningsomkostningerne til den daglige drift i mejeriet.

Mejeriet leverer frisk pasteuriseret mælk og yoghurt – derudover leveres friske æg fra hønsene.

I primærproduktionen er omkostningerne 38 cent/L. Omkostningerne er naturligvis også her under pres pga. energi – og foderomkostninger. Umiddelbart kan virksomheden holde til det – da prislejet var på et højt niveau.

Der leveres til 2.000 kunder i ugen – kundesegmentet er meget bredt. Kunderne bestiller på traditionel vis på nettet. Man kan måske ane, at kunder aktuelt holder lidt igen. Kunderne er i en radius på 35 km.

Ud over direkte leverance til kunderne leveres der også til supermarkederne – herunder Edeka.

Besøg ved Union Bank, Flensborg

Referenter: Thejs Hjort Christiansen, Henrik H. Christensen, Jeppe Madsen, Christian Raun

Personer fra Union Bank:

Dirk van Heyer, Leder af Erhvervsafdeling, Mikael Jensen, Erhvervsrådgiver, Philip Haar, Erhvervsrådgiver

Præsentation af Union Bank ved Dirk von Heyer

Dirk var selv en del af det danske mindretal i Tyskland (mor fra Højer og far fra Nordfriesland). Han er oprindeligt uddannet bankelev i Union-Bank.

Bankens historie:

Union Bank blev oprettet efter tabet af hertugdømmet Slesvig i 1864. Efter krigen havde bl.a. de danske landmænd i området problemer med at få finansieret deres drift. En gruppe af dansksindede landbrugere, forretningsdrivende og privatpersoner gik derfor sammen og oprettede Union Bank.

Union-Bank blev oprettet i 1875 som en spare- og lånekasse, men blev i 1927 omdannet til et selskab.

Frem til genforeningen af Sønderjylland i 1920 dækkede banken hele hertugdømmet Slesvig. Efter Nordslesvigs genforening med Danmark, blev bankens opland kraftig beskåret og har siden 1922 fungeret som det danske mindretals bank i Sydslesvig, vi kender i dag. Banken ser sig selv i dag, sammen med de to mindretal på begge sider af grænsen, som brobygger mellem Danmark og Tyskland. Brobygningen foregår bl.a. via netværksarbejde. Bankens motto er at være en bank af danskere til danskere. Alle medarbejdere med kundekontakt taler både dansk og tysk. Det er målsætningen, at kreditvurderingen i banken skal være så enkel og simpel som muligt.

Det danske mindretal udgør ca. 50.000 personer i Sydslesvig, svarende til 7 % af befolkningen i området.

Indlæg ved Mikael Jensen

Mikael Jensen har været bankansat i mange år og har været ansat i både danske og tyske banker. Han har blandt andet været ansat i Sydbank i Danmark.

Den nuværende økonomiske situation i Tyskland

Europa står generelt økonomisk svagt lige nu i forhold til for 10 år siden (under seneste finanskrisen). Den nuværende energikrise kan have væsentlig indflydelse på økonomien i Europa i de kommende år. Huspriserne er fordoblet i de store tyske byer. Det kan således være svært for unge huskøbere i Tyskland at købe hus. Husleje er desuden steget. De stigende renter har ikke påvirket huspriser i Tyskland endnu.

Unions Banks arbejdsområde og kreditvurdering

Union Bank arbejder rigtig meget med bilhandler. Desuden i de senere år meget med tyskere som køber hus i Danmark. Banken vil desuden meget gerne finansiere vindmøller i fremtiden.

I Union Bank er følgende faktorer vigtige for at kunne opnå finansiering:

- KDF: Gældsserviceringsevne
- IVD: Forbrugerrettigheder

Forbrugerrettigheder er typisk mere reguleret i Tyskland end i Danmark. F.eks. er stiftelsesprovision forbudt i Tyskland.

Finansiering i Tyskland i forhold til Danmark

I Tyskland findes der ikke Realkredit som i Danmark. Al finansiering af boligkøb sker i banken.

Et lån har typisk løbetid på enten 10 eller 30 år med fast rente i 10 år. Det er et krav, at egenkapitalen skal være mindst 20 % for at kunne opnå et lån. Tyske lån kan typisk ikke indfries før tid. I så fald vil der ofte skulle betales en strafrente. Der er generelt langt færre forskellige lån i Tyskland.

I forhold til Danmark er det dyrt at købe fast ejendom. Først betales der en afgift til Delstaten, svarende til vores tinglysningsafgift, på ca. 6,3%. Derefter tager ejendomsmægleren normalt ca. 3,7% i gebyr. Til sidst skal en Notar have ca. 2,0% for at påtegne dokumenterne. Det vil sige, at i alt ca. 12% skal lægges oven i lånebeløbet til omkostninger. Union Bank samarbejder med revisorer, notarer og lignede.

Hvis en dansker ønsker at købe fast ejendom i Tyskland, er det bedst at få finansieret mest muligt i det land, som investeringen foretages.

Landbrugsjorden i Slesvig vurderes til en ha-pris på 35.000-40.000 EUR. (260.000-300.000 dkr.)

En Tysk investor forventer et afkast på 2-4 % på en investering i jord.

"Compliance" er også i Tyskland en væsentlig del af det at drive bankforretning. Der forventes i fremtiden at komme ESG-krav i Tyskland.

Digitalisering i Tyskland

På det digitale område er Danmark langt foran Tyskland. Michael vurderer at Danmark er ca. 15 år foran. Det betyder, at handler, optagelse af lån, oprettelse af selskaber mv. tager væsentligt længere tid end i Danmark. F.eks. kan oprettelse af et GmbH tage op mod et halvt år.

Desuden er handelsomkostninger i forbindelse med ejendomshandel væsentligt højere end i Danmark. Union Bank bruger dog i stigende grad digitale underskrifter fra kunder. Union Bank er på det område førende i forhold til andre tyske banker.

Besøg ved James Farm GmbH & Co. KG

Referenter: Morten Bjerre, Maria Eugster Klug, Christian Reinholdt Paulsen, Jens Brandenburg

James Farm GmbH. er et koncept med 25 aktive og passive investorer i ejerkredsen herunder 6 hoteller i hotelkæden James. Oprettet for at servicere de 6 hotellers restauranter med fødevarer baseret på bæredygtighed og gennemsigtighed. Mottoet er "Regional – kostbar – innovativ". Målet er at kunne fylde "hele tallerkenen" således alt i restauranten kommer fra James Farm. Dette skulle gerne give hotellerne en konkurrencefordel ift. øvrige hoteller, så man aktivt tilvælger dem pga. deres helhedskoncept på fødevarerne. Udover at levere til partner hotellernes restauranter bliver overskudsproduktion solgt lokalt via egen gårdbutik. Kalkulationen er 80% til de 6 hoteller og rest til løssalg. Leverer herunder til 6 restauranter udenfor partnerkæden.

Idéen opstod for 8 år siden mellem Sven Brodersen og "Stefan". Sven er landmand og driver i dag, udover sin rolle, som bestyrer af James Farm, stadig planteavl med biogasmajs og spisekartofler. Stefan er udlært landmand, men har ikke siden arbejdet inden for erhvervet. Sven og Stefan var enige om at landbruget måtte gå nye veje og deres idé gik ud på at servicere restauranter med lokale og højt forædlede fødevarer, hvor hele værdikæden med foderproduktion, mejeri og slagteri er samlet på James Farm.

Undervejs lykkedes det at få Torben Carstensen med på idéen. Torben er ejer af farmen, hvor James Farm har frikøbt 5 hektar jord og har opført sine nuværende helt nye bygninger. Der er ved byggeriet lagt meget vægt på kvalitet, transparens og i høj grad dyrevelfærd.

Farmen har været i drift i godt 1 år nu og produktionsgrundlaget består af:

- 25 malkekøer af gammel rød holstensk race, som primært fodres med hø
- 65 Angus ammekøer hvor dyrene går til 3 år
- 13 søer med full line produktion.
- 800 æglæggende høns samt ænder og gæs
- nabo har 14 bistader på bedriften og laver honning til salg i konceptet
- 180 ha. agerbrug (forpagtet) med 50% græs/hø og resten til korn lupiner og ærter samt crimpet majs

- Eget mejeri
- Eget slagteri
- Undervejs er egenproduktion af grøntsager, salat, krydderurter (her efterlyses person med ekspertise inden for dette felt)
- Derudover arbejdes der hen mod eget bryggeri og eget bageri

Produktionen er ucertificeret økologilignende produktion. Certificeringen er fravalgt grundet for meget bureaukrati og, fordi de mener at det lokale med fuld kontrol over hele værdikæden vægter højere hos deres slutforbrugere.

Malkeracen tysk rødbrøget, som er valgt ud fra et kompromis mellem lokal race og en lige-lig vægtning mellem mælkeegenskaber og kødegenskaber. Samtidig er fodringen 100% tiltænkt mælke kvalitet og egenskaber, ikke ydelse. Derfor ligger den daglige ydelse nede på 17 liter pr. ko pr. dag. På vejen mod selvforsyning ligger James Farm pt. med en selvforsyning på 90% af foderet.

Grisene er dels rødbrøget husumer (Husumer protest schwein), Ungarsk uldsvin og Duroc. De fodres med hør, hjemmeblandet melfoder samt mejerirester.

Slagteprocessen går på, at kreaturer hjemtages minimum 5 dage før, men ofte op til 3 uger før slagt til ventestald, således de vænner sig til deres fodermester og transportboks. Det er derfor også fodermesteren, som stille og roligt leverer kreaturet i transportboks hen til slagteriet 50 meter væk så alt foregår stressfrit. Slagtesvinene får stillet en vogn strøet med halm ud nogle timer før levering så de kan vænne sig til den. Svinene slagtes ved ca. alder på 1 år og kødet modnes i 6 uger for at give den rette marmorering. Mandag er fast slagtedag.

På farmen afregner landbrug og mejeri/slagteri internt. Slagtesvin har en intern kostpris på 6,5 euro/kg slagtet (godt 50 kr.) og en salgspris i butikken på ca. 13 euro (ca. 100 kr.) +/- afhængigt af, hvilket produkt vi taler om.

Den daglige drift på James Farm varetages af 13-14 årsværk på 22 ansatte.

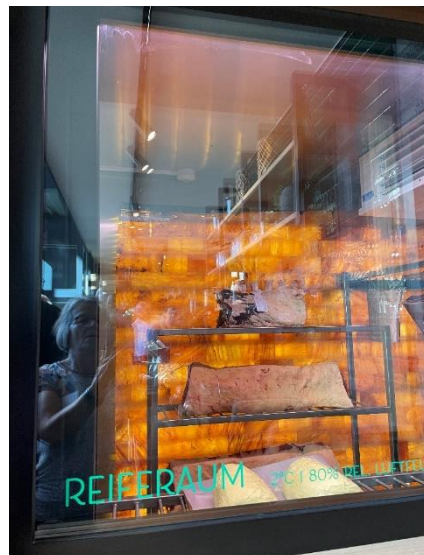
Af udfordringer er bl.a.

- Opbygning af erfaringer til fastsættelse af kostpriser og profitmargin – i første omgang forsøger man at læne sig op ad markedsvilkår for økologiske produkter
- At rekruttere det rette personale både på farmen, men også på hotellerne. Farmen er afhængig af know how og hotellerne er dels afhængig af ledige hænder, men samtidig også af ansatte, som tager helhedshistorien til sig og er ambassadører for at få solgt konceptet
- At fastholde den rette sparring mellem de forskellige aktører i processen lige fra fodermester til kok og tjener
- At få hele produktet/dyret brugt ikke kun de attraktive udskæringer
- At indrette buffet (specielt morgenmadsbuffet) med mindst muligt spild – så kundekendskab er altafgørende
- Varmeudgifter på farmen, pt. fyres der med gas

I alt er der investeret for 7,5 mio. euro, hvoraf 50% kommer fra ejerkredsen og resten via banklån. Den store egenkapital bidrager til den nødvendige tålmodighed, som skal til for at få konceptet op og stå. Filosofien er at hotellerne skal dække fremstillingspriserne plus et profitkrav og samlet forventer ejerkredsen på sigt et afkast på den investerede kapital på godt 10%. Alle arbejdende investorer får løn for deres arbejdsindsats – afkast må dog vente endnu til indkøringen er fuldt på plads.

Farmen er opført uden tilskudsmidler. Det har været forsøgt, men ikke fundet realistisk når der kigges på de modkrav, som så stilles. Samtidig koster det tid- og midler at ansøge og man bliver samtidig låst i sine investeringer og koncepter i meget lang tid, hvilket gør produktionen ufleksibel ift. de løsninger, som måtte dukke op ifm. større erfaringer og sparring mellem hoteller og farm.

Hotellernes gæster kan komme på besøg og visa versa. Der arrangeres forskellige events aht. transparens og markedsføring. Shoppens kunder må gå rundt på hele farmen og kigge overalt. Man er bekymret for at svinepest og fugleinfluenza kan medføre, at farmen måske fremover ikke må modtage besøgende.

Yderligere informationer: www.james-farm.de

Fredag den 2. september 2022

Besøg Landdagen i Kiel. Møde med medlem af Landdagen for SSW Sybilla Lena Nitsch

Referenter: Line Hansen, Finn Skotte, Claus Sørensen, Kirsten Cato Jensen

Besøg i Landdagen i Kiel (forsidebillede)

Vi skulle have besøgt formanden for SSW Christian Dirschauer, der er medlem af Landdagen, men da han var forhindret, blev det i stedet Sybilla Lena Nitsch, som er helt nyvalgt i Landdagen. Sybilla har dog været mange år i kommunalpolitik. Hun er i hovedbestyrelsen for SSW. Hun er uddannet skolelærer og har arbejdet som skolelærer både i Danmark og i de danske mindretalsskoler i Schleswig-Holstein. Partisekretæren deltog ligeledes i mødet.

Landdagen, SSW og det nylige valg

Landdagen er Schleswig-Holsteins parlament. Der er ca. 3 mio. indbyggere i Schleswig-Holstein. Der er 69 medlemmer i Landdagen. SSW er fritaget fra spærregrensen. Valget var den 8. maj 2022 og det var det bedste valg for SSW nogensinde. Partiet fik 5,7 % af stemmerne i Schleswig-Holstein, i Sybillas kreds fik partiet 13 % af stemmerne. SSW er et mindretalsparti bestående af det danske mindretal og det frisiske mindretal. Nu er partiet repræsenteret med fire medlemmer (var meget tæt på det femte mandat) og har dermed fået "gruppestatus", hvilket giver nogle fordele arbejdsmæssigt. Partiet har bl.a. opnået en vicepræsidentpost.

Det er CDU og Die Grüne, der har flertallet i Landdagen. Daniel Günther fra CDU er ministerpræsident og SSW udgør sammen med FDB, SPD og SDW oppositionen og de har tilsammen mindre end 20 medlemmer af Landdagen.

SSW ligger politisk "der, hvor de kan opnå indflydelse". Ideologien er "sund fornuft" og det kan de nogle gange opnå til højre og andre gange til venstre. De holder fast i udfasning af atomkraft. En af arbejdsopgaverne for SSW er selvfølgelig også at sørge for, at de nationale mindretal kommer med i forfatningen og sørge for, at der tages hensyn til de svage regioner.

SSW har fået et medlem i Bundesdagen. Det er ret fantastisk og har givet partiet meget positiv medieomtale. Det er Stefan Zeidler, der er valgt ind for SSW og han er meget dygtig til at "bruge" medierne. Dette har også bevirket det gode valg for SSW i Schleswig-Holstein.

Schleswig-Holstein er en fattig region og det er op ad bakke at blive hørt i Berlin. Området går under navnet "den grønne mark nord for Hamburg".

Partiet er meget knyttet til mindretalsinstitutionerne, Sydslesvigs Forening og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger. Ligeledes har partiet tilknytning til tilsvarende frisiske intuitioner. Der tales udelukkende dansk i gruppen. Sybilla kunne godt ønske sig mere empati fra "Berlin", hvad angår det danske mindretal – dets ønsker og dets sprog.

Der arbejdes hele tiden på fornyelse af det danske mindretal. Flensburg Avis er også en del af dette.

Sydslesvigudvalget er et udvalg i Folketinget, der virker som bindeled mellem det danske mindretal i Sydslesvig og Folketinget.

Hvordan er situationen for landbruget og for energiproduktionen ift. ØKF's studietur for 9 år siden?

Forbundsdagen udstikker rammerne og Landdagen skal lovgive inden for dette.

I Tyskland foregår de samme diskussioner, som i Danmark. Hvor meget skal landbruget fylde og hvilke rammer skal landbruget have. Skal landbruget producere fødevarer eller energi?

Siden vi var med ØKF på studietur for 9 år siden, er der stort set ikke sket noget angående ledningsnettet fra nord til syd. Der produceres mere strøm end der skal bruges i det nordlige Tyskland, men den overskydende strøm kan ikke sendes sydpå. Tyskland vil satse på Brint og vil "se tiden an de næst 10 – 15 år". SSW ønsker, at der satses mere på regionerne. SSW kigger mere nordpå – hvordan gør man det i Skandinavien? SSW ønsker udvikling i samarbejde med Skandinavien. Der er store forskelle mellem rig og fattig i Tyskland og det har SSW stor fokus på. SSW har også stor fokus på digitalisering - Tyskland skal af med de store stakke af papirer og flytning af disse!

Nogle siger, at SSW er kapitalistiske og andre siger, at de er kommunister, Sybilla ser SSW som social – liberal! Man søger kompromiser og søger mest mulig indflydelse.

Det er SSWs opfattelse, at landmændene ikke kan klare den grønne omstilling selv. Landbruget skal hjælpes ved, at der udstikkes langsigtede retningslinjer. Det er en fejl at tænke, at man beskytter landmanden ved at lade være med at lovgive på området! Der skal laves retningslinjer og lovgivning, så landbruget kender retningslinjerne og befolkningen får kendskab til landbruget og rammerne for landbruget.

Tidligere blev der ikke lavet koncepter for energiudviklingen, men de skal laves nu og i fremtiden. Det er en nødvendighed for at styre imod den rigtige udvikling. Miljøministeriet og Landbrugsministeriet var tidligere samlet. Disse to ministerier er til stor fortrydelse for SSW blevet samlet igen.

Besøg ved Hamfelder Hof Bauermeierei Dortstrasse 35, 21493 Muhlenrade

Referenter: Jens Norup, Karsten Nielsen, Poul Bundgaard, Susanne Dannerhøj Hansen

Grundstenen på virksomheden blev lagt i 2014 og i 2015 blev mejeriet "Hamfelder Hof" færdigbygget. De fik lysten og ideen, da Arla opkøbte og de ønskede at fortsætte lokalt. Det drives som Andelsselskab. Mejeriets placering betragtes som værende en god strategisk placering for at udvide kundesegmentet.

Der er tilknyttet en gård, som er placeret i landsbyen i nærheden af Muhlenrade, som har en afstand til Hamburg på ca. 35 km. Sønnen har overtaget gården i 2015, der blev købt af faderen i 1986.

Drives som økologisk mejeri med egen forpagtning af jord, som er overdraget til gården. De er ikke certificeret økologisk, men har valgt at opfylde kravene. Virksomheden laver selv al vareproduktion på gården, der kvalitetsmæssig er i orden med et produktionskoncept på 3 mdr. Sønnen, der har været landmand i 30 år, anvender mælk i produktion, der leveres ind fra lokalområdet, der drives økologisk. Mælken indleveres på gårdens to tanke på 30.000 l. og 60.000 l.

På spørgsmålet - hvad er økologi, - svares, at det skal være lokalt og være kvalitetsgrundprodukter.

Mejeriet er en flot bygning, bygget med træ, og udsmykning på facaderne. Skal give det rigtige miljø, så folk får lyst til at handle, samt at trække nye kundesegmenter til for at øge omsætning. De sælger i høj grad en historie/oplevelse, hvor der så følger en vare med.

Området omkring mejeriet, har man et ønske om en økologisk tilstand. Derfor har man dannet et græsområde, som ej må kultiveres. Målet om det modsatte af intensiv drift. De kalder det "rovfugle-koncept", da det skal være urørt natur. Og de bruger rovfugle til at holde mus og rotter nede.

Ønske-konceptet er nærhed, lokal, dyrevelfærd, økologi og 10% natur.

Der er oprettet en gårdklub på 4 gårde (Bioland Hof), som står i spidsen for 38 andre gårde. De styrer også konceptet, som er fastlagt, og som de øvrige gårde skal leve op til. Man har lavet leveringsaftale med de 38 andre gårde, som forhandles 1 gang årligt, hvor bl.a. protein, fedt indgår i afregningen jf. ovenfor. De skal have 20 cent mere for at opfylde disse krav og det skrives også på mælkekarton til forbrugerne. Ejerne i gårdklubben leverer varer til produktionen.

Konceptet udgør et loft på 150 køer med høj dyrevelfærd. Bl.a. skal kalvene gå ved deres mor/eller ammeko de første 3 måneder og dertil få ansatte. Alle medarbejder skal have det godt på arbejdspladsen. Derfor ønsker man at fastholde størrelsen på gårdene og konceptet, så det ikke bliver større.

Medarbejdere i produktionen arbejder i 2 holdskift og kun om dagen i 4 dage /uge. Der produceres forskellige mælkeprodukter men med den samme fedtprocent. Der produceres ymer, yoghurt, kærnemælk og smør. Mælken har maks. 2% fedt om vinteren. Der produceres 4 tons smør om ugen.

De har igangsat et nyt produkt med havremælk i produktion. I konceptet er det noteret, at man skal udvikle et nyt produkt med jævne mellemrum. De har også et produkt, hvor de "damper" mælken, så den bliver mere fyldig og luftig, hvilket skulle fremhæve smag.

Når mælken bliver pasteuriseret/kondenseret, sker det ved 122 grader i ca. 1,5 min. Restproduktet der fremkommer ved ompakning af mælken, vil man gerne udnytte til en vare, der kan bruges eller sælges, hvis det er muligt i fremtiden.

Man handler med mælk med andre mejerier, idet der er overskudsproduktion af mælk fra gårdene om sommeren. Og de har internt en regel om maksimalt at indkøb op til 5 % fra andre mejerier i perioder med mangel.

Fag-/foderkonsulenter laver foderplaner og foderoptimering for at have en så stabil mælkeproduktion i løbet af året som muligt, idet gør det nemmere at udnytte al mælken fuldt ud. I Tyskland køber man umiddelbart ikke minimælk eller andre produkter, der har lav fedtprocent!

Jf. konceptet, ønsker man at være tæt på forbrugeren og leve op til/efterkomme det de efterspørger.

Der kommer endvidere mange kunder til gårdbutikken, der benytter el-cykler som transportmiddel. Corona samt den unge generation har vist, at de matcher en anden købegruppe, end man hidtil har haft.

Forbrugeren efterspørger glas, når de køber produkter fra gården. Men gården vil gerne være mere bæredygtig og gøre emballagen nemmere at håndtere. Mælkekartoner og bægre er transparente, og herpå fortælles historien bag konceptet på gården. Dette er dog også grunden til, at der er sket en prisstigning på de varer, der sælges fra gården.

Det har ikke været muligt at levere yoghurt i glas, derfor sælges det i sorteringsvenlige materialer af pap/plastik mv. De har en forventning om, at hele bægeret med tiden skal være fuldt komposterbar. Konceptet på gården bliver kontrolleret med jævne mellemrum, for at se, om de lever op til de stillede krav.

De har en god og stor arbejdsplads med god plads, således arbejdsmiljøet også kan være i den gode og høje ende. De har 3 mejeristelever under uddannelse.

Besøget sluttede med smagsprøver af mælk og kærnemælk samt kaffe og kage.